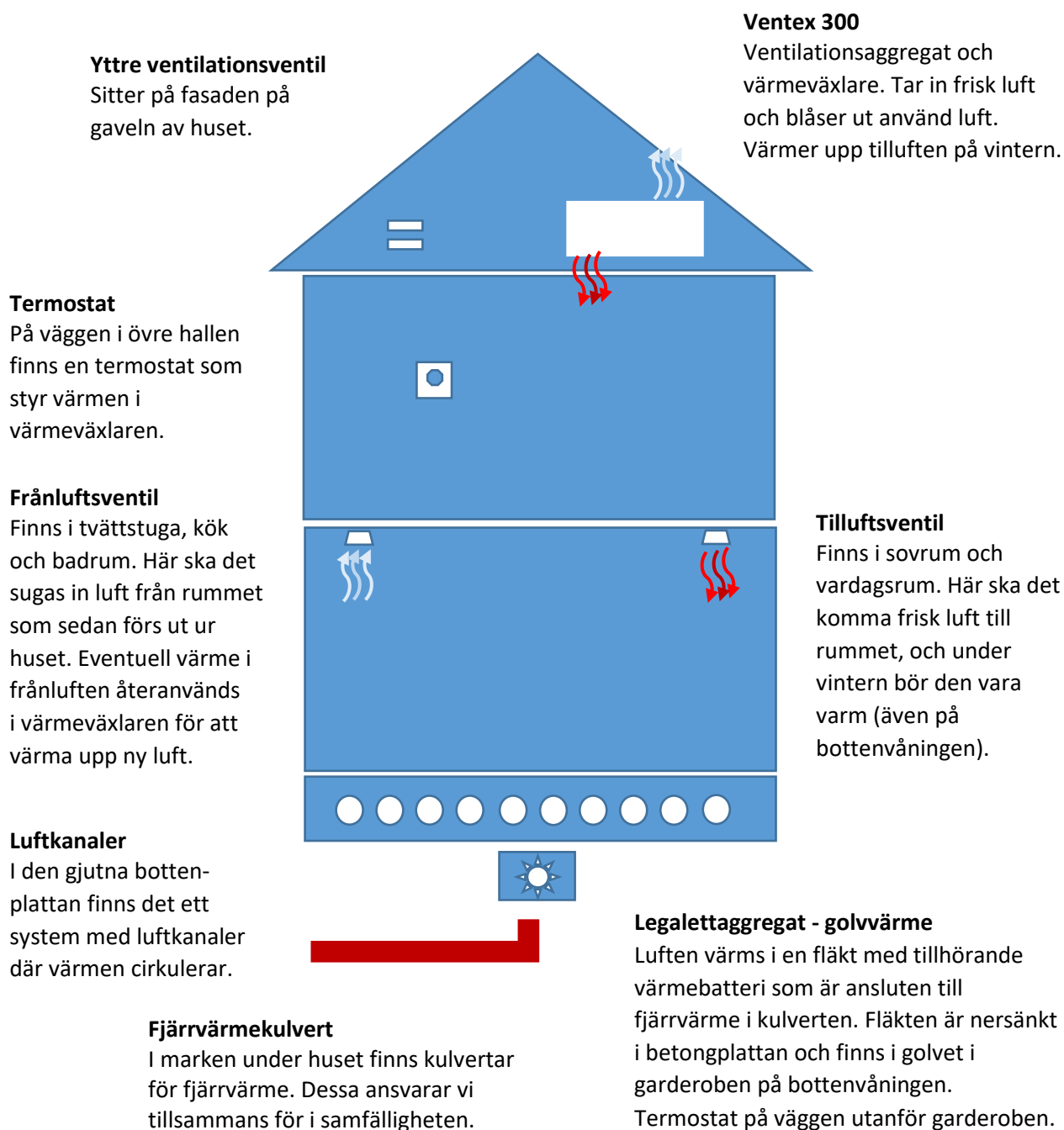

Värme och ventilation

I Skopans samfällighetsförening har man som husägare ansvar för ventilations- och värmesystemet i det egna huset. Systemet består av luftburen golvvärme i bottenplattan och ett ventilationsaggregat som också är en värmeväxlare. Golvvärmen och aggregatet på vinden samverkar och är installerade för att tillsammans ge bra värme under vinterhalvåret. Systemet installerades när husen byggdes 1992.

Systemet i översikt

Den här illustrationen ger en förenklad och översiktlig bild av hur systemet fungerar. På följande sidor hittar du mer detaljerad information.

Luftburen golvvärme

Vår luftburna golvvärme är från företaget Legalett. De lovar i sin egen marknadsföring att systemet med ingjutna luftkanaler håller lika länge som huset. Däremot uppger de att själva fläkten har en livslängd på omkring 15 år. Så om du har problem med golvvärmen och har en gammal fläkt kan det vara bra att starta felsökningen med att undersöka fläkten. Kostnad för service och eventuellt byte av fläkt står du för själv. I övrigt kräver golvvärmen väldigt lite underhåll.

Termostaten

Termostaten sitter på en vägg på bottenvåningen. Den ursprungliga termostaten består av en ratt med fem lägen. Rattens skala 1-2-3-4-5 motsvarar på ett ungefär 12-15-18-21-24 grader Celsius. Många husägare har bytt termostat till en digital variant. Om du vill byta din termostat, eller misstänker att den inte fungerar längre, rekommenderar vi att du anlitar en fackman så att det blir rätt gjort.

Optimera din golvvärme

Du väljer naturligtvis själv vilken önskad temperatur du vill sätta termostaten på och hur varmt eller kallt du vill ha i huset. Men här kommer några tips och fakta som kan vara bra att tänka på när det gäller golvvärmen:

- Den stora och tjocka betongplattan tar tid att både värma upp och svalna av. Därför kan det ta upp till två dygn innan din justering av temperaturen märks. Undvik därför att skruva upp och ner termostaten för ofta. Vid en hastig köldknäpp kan det alltså bli svårt att få golvvärmen att följa med direkt.
- Golvvärmen avger sin största andel värme genom värmestrålning, och på så sätt värms luften. För bästa golvvärmefunktion kan det därför vara bra att undvika att täcka nedervåningens golv med tjocka mattor, madrasser, stora låga möbler och liknande. Om du ska lägga in nytt golv kan det av samma anledning vara bra att undersöka hur isolerande golvet är, och om det kommer kunna släppa igenom värmen. Risken är annars att du lägger ett effektivt stopp i vägen för golvvärmen.
- Stäng inte av golvvärmen helt om du åker på semester eller liknande. Systemet mår bäst av att vara igång.

Samverkan golvvärme och värmeväxlare – kontrollera tilluften i vardagsrummet!

Vår luftburna golvvärme och värmeväxlaren på vinden samverkar vid uppvärmningen av huset. I vardagsrummet på bottenvåningen sitter det en tilluftsventil som ska förse bottenvåningen med varm luft från värmeväxlaren. Den luften ska komplettera värmen som kommer från golvet. Om tilluften inte fungerar kan det bli för tufft för golvvärmen att värma upp huset. Så om du har problem med värmen på bottenvåningen trots att fläkten fungerar kan det vara bra att undersöka tilluften när du gör din felsökning.

Värmen på tilluften styrs av tillufts batteriet i Ventexaggregatet på vinden. Inställning av temperaturen på tilluften till bottenvåningen görs på ett ograderat inställningsdon som sitter antingen på Ventexaggregatets bak- eller framsida. För att kunna ställa in den temperatur du vill ha (rekommenderad temperatur är 15-20 grader Celsius) kan du lägga en vanlig termometer nära tilluftsventilen i vardagsrummet och sedan justera inställningsdonets temperaturreglage på aggregatet.

Ventilations- och värmeaggregatet på vinden

Uppe på vinden finns ett aggregat från Ventex, och modellen heter 300 K. Vår version av värmeväxlaren tillverkas inte längre, men reservdelar går fortfarande att köpa från Ventex. Till skillnad från golvvärmen kräver ventilationssystemet en hel del skötsel och ibland service, och det ansvarar varje husägare för själv.

I aggregatet finns en frånluftsfläkt, en tilluftsfläkt, en värme(återvinnings)växlare och ett tillufts batteri. Utanför lådan finns reglage för att stänga av strömmen, återställa överhettningsskydd, inställning av luftflöde och justering av tilluftstemperatur.

Stäng alltid av strömmen innan du öppnar locket på lådan.

På övervåningen finns en termostat där du ställer in önskad temperatur. De som är i original har en ratt med grader utmärkta, men det finns även nyare digitala termostater.

Håll ventiler och aggregat rena från damm och skräp

Förutom att Ventexaggregatet förser oss med värme så fyller själva ventilationen en viktig funktion. Enligt Boverket bör inomhusluften ersättas med ny uteluft minst en gång varannan timme, och det gör vårt system om det är fritt från damm och rätt inställt.

Värmeväxlaren på vinden innehåller bland annat två filter som bör bytas ungefär två gånger per år. Mellan bytena kan du dammsuga och kontrollera filtren (Ventex rekommenderar att detta görs en gång i kvartalet). Rena filter ger en betydligt bättre inomhusluft och gör värmeväxlaren mer effektiv. Dessutom drar den mindre el när det inte är en massa damm i vägen. Filter går att beställa från bland annat Ventex. Se också till att hålla till- och frånluftsventilerna i huset rena.

Även den yttre ventilen som sitter på fasaden bör rengöras ibland. Hur mycket smuts och skräp som kommer in genom den yttre ventilen beror bland annat på väder, vind och närhet till träd, men också vilken typ av nät du har i ventilen.

Själva aggregatet bör också rengöras med jämna mellanrum. Ventex rekommenderar att man kontrollerar fläktarna en gång per år och torkar av dem med en fuktig trasa. Själva värmeväxlaren rengörs med fettlösningsmedel. Instruktioner finns på skopansam.se.

Det är bra att göra en ventilationskontroll och rengöring av hela ventilationssystemet omkring vart femte år. Enklast är att anlita en ventilationsfirma som rengör alla ventilationskanaler och gör injusteringar av till- och frånluften så att luftväxlingen i huset blir rätt. De flesta ventilationsfirmor kan även serva maskindelarna i aggregatet.

Felsökning

När värmeväxlaren och ventilationen inte fungerar kan det bero på många saker. I manualen för Ventex 300 finns det på sidan 18 en lista över vanliga fel och förslag på åtgärder.

Du kan enkelt kontrollera om frånluftsventilerna fungerar genom att ta en pappersbit och hålla mot ventilen. Om pappersbiten fastnar fungerar frånluften. Fastnar den inte kan det vara ett tecken på att luftväxlingen inte fungerar optimalt. På samma sätt kan du kontrollera tilluftsventilerna, men då ska pappersbiten fladdra iväg.

Håll kylan ute

I de flesta hus som har traditionella element sitter det ett element under varje fönster. Det är ingen slump att de sitter just där. Den varma luften från elementet stiger och trycker upp den kalla luften som kommer från fönstret.

I våra hus som inte har element är det större risk för kallras från fönster. Se därför till att underhålla tätningen runt fönstren för att minimera möjligheten för kylan att ta sig in. Detsamma gäller ytterdörrar och altan- och balkongdörrar. Om dina dörrar är original från 1992 är de inte lika välisolerade som många av dagens modernare dörrar. Har du extra kallt i hallen och vid altandörren kan det vara bra att kontrollera tätningen och eventuellt byta till mer välisolerade dörrar. Ett billigare alternativ är att sätta en skumgummiplatta eller liknande innanför altandörren och ett tjockt draperi innanför ytterdörren som extra isolering under årets kallaste månader.

Ansvarsfördelning

Väldigt kortfattat kan man säga att vårt gemensamma ansvar som samfällighetsförening sträcker sig fram till tomtgränsen. Det som är innanför tomtgränsen är husägarens enskilda ansvar, och det gäller såväl juridiska, ekonomiska och försäkringsmässiga frågor som underhåll, reparation och skötsel.

När det gäller Ventex-aggregatet och ventilationssystemet får ägaren göra i princip vad som helst, och väljer själv om man vill underhålla sitt system, byta ut det eller låta det förfalla. För golvvärmen finns det vissa undantag för husägarens frihet. Man får byta fläkt och termostat, men om större arbeten ska göras med själva systemet måste arbetet godkännas av styrelsen. Anledningen till detta är att vi har ett gemensamt system i hela samfälligheten. Om man gör en förändring i ett hus som påverkar fjärrvärmekulverten kan det påverka flödet hos grannarna.

Överlag får inga tillbyggnader eller justeringar göras som kopplas till, eller påverkar, föreningens gemensamma system för vatten och värme utan ett godkännande från styrelsen eller stämman. Exempel på tillbyggnader och nya installationer som man inte får göra utan styrelsens eller stämmans godkännande är pooler med fast installation kopplad till vattensystemet, och golvvärme i utbyggnader som kopplas till värmesystemet.

Mer information

Ventex:

www.ventex.se

ventex.se/wp-content/uploads/2015/05/v300info.pdf

Legalett Sverige:

www.legalett.com/index.php

Boverkets information om ventilation:

www.boverket.se/sv/byggande/halsa-och-inomhusmiljo/ventilation/kontrollera-din-ventilation/

